

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Arca testimonii. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

caelo Deipara prae omnibus puris creaturis maximam est assecuta: altera vero, quae aureola nuncupatur, quam triplicem cumulatissimè Deipara est adepta Virginum nimirum aureolam, Doctorum & Martyrum, vel aliquid Martyrum aureola praestantius propter gladium doloris, qui in Christi passione eius animam petrant fuit, de quibus cap. 6. vberius

In hac mensa repositus est panis vivus nostris necessitatibus propositus: qui de caelo descendit: super panes vero ponebatur divino iussu thorus lucidissimus quod Christi divinitatem in cuius honorem adoleri solet, significabat. Ideo Deipara à Patribus Mensa panis propositionis dicitur, quam Methodius in hypapantem vocat, *Alatre animatum panis vita*, id est, sanctissimae Eucharistiae Epiphanius sermone de laud. Virg. eam dicit Fidei Mensam intellectualem, quae panem vitae nobis superditavit. Georgius Nicomed. orat. de oblat. Virgin. Mensam, quae porrat vitam, in qua vitae nostrae panis propositus Ambrosia pavit eos, qui illius fuerunt participes Damascenus orat. 1. de dorm. Virg. illam vocat Mensam, ex qua ille panis vitae, ac coelestis pullulavit, & orat. 2. de dorm. animatam mensam appellat. Quoniam vero contra nostrorum hostium saevitiam tantam praesidii nobis est repositum in Christi corpore percipiendo, quod in sacrosancta Eucharistia continetur, & de hac mensa Deiparae fuit de sumptum: idcirco merito David de ea Psal. 22. pronunciat: *parasti in conspectu meo Mensam adversus eos, qui tribulant me*. Neque enim panis hic supersubstantialis Eucharistiae in Deipara tanquam in mensa fuit solum aservatus, verum etiam ex eius substantia sancti Spiritus opera fuit confectus. Caeterum quibus typis corpus Christi in sanctissima Eucharistia exhibitum ex Deipara in Incarnatione desumptum fuisse significetur capite 8. vberius ostendemus.

VRNA AVREA COELESTE
Manna continens.

41 **H**aec Exod. 16. est Vrna aurea in Arca foederis asseruata suavissimum illud coeleste Manna continens, ita illam appellant Epiphanius serm. de lau. Virgin. Andreas Cretensis serm. de dormit. & ora. de Annuntiatione, *Salua sis*, inquit, *Vrna aurea, qua eum fers, qui dulce Manna reddit ac mel à petra ingrato Ysaia elicuit*. Et Basilus Seleucia:

Episcopus orat. de Annunt. Virgo non Manna, ut illa vrna aurea, sed coelestem panem, qui fidelibus in cibum, & potum exhibetur, vtero complexa est. Ephrem ora. de laud. Virg. eam nominat vrnam pulcherrimam, quae verum Manna gestat, similiter & Georg. Nicom. orat. de oblat. Virg. & Damasc. orat. 2. de dor. qui in orat. 2. eam dicit dulcem Mannae vrnam.

ARCA FOEDERIS, SEU ARCA
testimoni.

42 **H**aec est Arca foederis, seu Testimonii quae Exodi 25. sic dicta est, quod in ea tabulae legis, per quam Deus Exod. 34. cum Iudaeis foedus percusserat, & in qua restatum erat, quid ab iisdem fieri vellet, asseruarentur, iure autem optimo Deiparam hoc symbolo adumbratam docent plerique SS. Patrum, cum mirifice in illam quadrent, quae de foederis Arca scribuntur; quod prius, quam à nobis demonstraretur, afferendi sunt Patres, qui eam per Arcam significatam volunt. Et quidem Ecclesia in quodam hymno de ea sic canit:

*Beata mater munere,
Cuius supernus artifex,
Mundum pugio continens,
Ventris sub Arca clausus est.*

Methodius orat. in hypapantem vocat eam Arcam animatam nostri legislatoris Dei. Athanasius serm. de Deipara, eodem nomine eam appellat. Ambros. serm. 81. Deiparam Arcam foederis, in qua tabulae testamentierant comparat. Ephrem orat. de Deipara, Arcam veram eam nominat. Epiphanius serm. de Deipara: *Aue*, inquit, *gratia plena, gloria Arca spiritualis*. Chrysostomus in Liturgia Deiparam, sic alloquitur: *Omnium Deus incarnatus in te sacrosancta Arca, ut dixit iustus David*. Andreas Cretensis orat. 2. de dormit. inuitat omnes ad Deiparae venerationem: *Ecce enim*, inquit, *Dei gloria noua Arca, in qua est Vrna aurea, & virga Aaron, qua germinavit, & tabula Testamenti, & rursus: Tabernaculum legis exemplar accepit Arcam supermundanam, cuius figura erat Arca legalis*. Idem orat. de Annunc. ad Deiparam: *Salua sis*, inquit, *noua gloria Arca, in qua Dei spiritus delapsus quiescit, Arca, in qua noua sanctificatio gloria*. Hesychius Presbyter Ierosolymitanus homil. 2. de Deipara afferens verba illa Psalmi: *Surge in requiem tuam tu, & Arca sanctificationis tuae*. Si tu, inquit, & loquitur eam Christo, *es gemma, & illa est Arca*. Georgius Nicom.

Ephrem.

Georg. Nicomed. Damasc.

Arca foederis dicitur Dei-

para.

Exod. 25. Exod. 34.

Offic. Eccl.

Method.

Athanas.

Ambros.

Ephrem.

Epiphani.

Chrysost.

And. Cret.

Hesych.

Psal. 130.

Nicom.

Cap. 6. Ioan. 6.

Method.

Epiphani.

Georg. Nic.

Damasc.

Psal. 22.

Cap. 8.

Virgo dicitur Vrna aurea.

Exod. 16.

Epiphani.

And. Cret.

Basil Seleucia Ep.

- Georgius.** Nicomediensis orat. de oblat. Deipar. Arcā sanctificationis eam vocat. Ildesons. serm. 1. de Assumptione agens de Virgine: *Arca*, inquit, dicitur noui testamenti, in qua verus Deus versatus non in figura, & in anigmata, sed in veritate.
- Damaso.** 43. Damascenus carmine de Annuntiatione eam appellat *viuam Dei Arcam*, quam prophetarum manus non tangit. Idem orat. 2. de dormit. sic ait: *Hodie sacra, & animata Arca Dei uiuentis, qua suum in utero concepit creatorem requiescit in templo Domini, quod nullus est exstructum manibus, & Dauid exultat eius parens & in eo choros ducunt Angeli, & quæ sequuntur. & infans Iubilemus in Arca Domini toto animo, & muri cadent Ierichuntini contrariarum inquit, potestatum infesta munitiones: & orat. 1. de Natiuit. Agnoscat, inquit, Arca undiq; auro confecta, & Manifer a illa Vrina aurea & Candelabrum, & Mensa, ac denique vetera omnia qua nihil habent, quod cum hac (id est cum Deipara) comparari possit: etenim exemplaris aduersionis typo ornata sunt; hoc est, ut rectè animaduertit Billius in illum locum Damasceni Arcam, Vinam, Candelabrum, & cætera eiusdem generis eo nomine in honore fuisse, quod Virginis sanctissimæ typum gerebant. Bernardus serm. de B. Virg. qui habetur tom. 2. suorum oper. vult Arcam fæderis significasse Arcam gratiæ sanctitatem Mariæ. Lyranus in morali expositione super Exod. cap. 25. singula, quæ in arca erant B. Virginis accommodat. Bonauentura in Speculo cap. 9. ad Deiparam refert illud 3. Regum 8. *Intulerunt Sacerdotes Arcam fæderis Domini in locum suum.* Idem Bonauentura in Speculo cap. 2. de Deipara explicat illud Psalm. 131. *Surge in requiem tuam, tu & Arca sanctificationis tua.* S. Bernardus Senensis tom. 3. serm. 17. articulo 1. capi. 3. Deiparam vult esse Arcam sanctificationis cui consentit S. Antoninus 4. parte. tit. 15. ca. 2. & cap. 14. §. 4. B. Laurentius Iustinianus sermo de Natiuit. Virg. An non, inquit, *Maria testamenti Arca verissima diuinis manibus fabricata, auro vestita mundissimo, virtutum gemmis ornata, ac imputribilibus lignis spiritualiter facta, testamenti tabulas, frondentem virgam, & suauissimum in se manna continuit?**
- Forma arca B. Virg. figurabat.** 44. Quod verò ea, quæ spectabant ad Arcam aptissime in Deiparam vniuersa conveniens, facile ostenditur ex iis, quæ in sacris litteris Exod. 25 præsertim Exodi. 25. c. de Arca habentur, quæ

quidem omnia ad capita fere septem reuocari possunt. Primum Arca eorum omnium, quæ in veteri testamento diuino imperio fabricata, & in Tabernaculo, vel in Templo collocata sunt, cuiusmodi fuere Mensa panum propositionis, Candelabrum aureum, Altare thymiamatis, & similia, præstantissimum quid fuisse sanè videtur; quippe quæ dignissimum, hoc est sancta sanctorum adepta locum. Secundò, constructa erat ex lignis setim, quæ in Arabiæ deserta enascuntur, & quidem pulcherrima sunt fortissima, imputribilia, leuia, atque candida, teste Hieronymo in Isaïæ cap. 41. & in Iosé cap. 3. Tertiò, deaurata erat auro mundissimo intus, & foris. Quartò, Corona aurea illi inerat per circuitum. Quintò, annulos habebat quatuor aureos in angulis, vectesque duos de lignis setim auro conuictos, quibus ferebatur. Sextò, operiebatur Arca Propitiatorio, seu oraculo de auro mundissimo; si autem dicebatur, quod cum inde cum Moyse loqueretur Deus, oracula, seu responsa diuina reddebat, ac populo propitius reddebat. Septimò duo quoque Cherubim (qui ex Hieronymo in Ezechielis cap. 10. plenitudinem scientiæ sonant) aurei productiles ex vtraque parte oraculi versis vultibus se mutuò aspicientes, expansis alis vtrumque latus propitiatorij tegebant; & quoniam inde supra propitiatorium, ac de medio duorum Cherubim responsa dabat Deus, propterea super Cherubim federe dicebatur Psalm. 79. *qui sedes super Cherubim.* Idem Psalm. 98. & Isaï. 37. Erant præterea in Arca, teste Apostolo Heb. 9. Vrina aurea, & Virga Aaron, quæ fronderat & tabulæ testamenti, seu legis Dei digito scriptæ.

45. Atque hæc quidem omnia mysticè in Deipara sanctissima cumulatissimè reperiri, quamuis inficiari possit nemo; nos tamè pro instituti nostri ratione simplici dumtaxat explicatione, ac locorum, quibus copiosè hæc probamus, significatione, qua ratione Deiparæ accommodari possint breuiter ostendemus. Principio quidem Deipara cum in diuina prædestinatione inter omnes puras creaturas dignitate sit prima, quod c. 14. vberius demonstrabitur, & multiplicibus donis, ac privilegiis præ cunctis sit euecta, quod ex hoc cap. & superiori, ac sequenti liquiddè apparet; præstantissimum quoque locum, tum in militati, tum etiam in triumphanti Ecclesia consecutam perspicua

Psalm. 79.
Psalm. 98.
Isai. 37.
Hebr. 9.

Maria
mnes puras
creaturas
dignitate
anticipat.
Cap. 14.

Cap. 2. Bern. 7. i. spieus consecratione conuincitur, de quo c. 12. quo circa Bernardus serm. 1. de Assumpt. Nec in terris locus dignior vteri vaginalis templo, in quo filium Dei Maria suscepit: nec in caelis regali solio, quo MARIAM hodie Mariæ filius sublimauit.

Ligna setim v. r. tutes sunt Deipara. Secundò ligna setim pretiosa, ac imputribilia, ex quibus Arca constabat, Deiparæ virtutes heroicas illas quidem, & in summo, ex quibus virtutibus spiritualis eius animæ structura conficitur, nobis ob oculos ponunt: in iis porro virtutibus eminentissimis Deiparæ etiam dum erat in vita, omnes puras creaturas longè præibat: Angeli enim, vt verbis vtar S. Antonini 4. part. tit. 1. c. 17. §. 4. habent virtutes inamissibiles, sed non meritorias præmij essentia- li. Viatores homines sancti habent virtutes meritorias, sed amissibiles, (quod intellige de iis, qui in gratia non sunt confirmati, qui tamè à peccatorum ventralium putredine non suere immunes) Beata autem Maria habuit cum Angelis virtutes inamissibiles, & cum Sanctis viatoribus meritorias, & sic etiam excellentius cunctis eas habuit. Ita S. Antoninus. Accedit eodem quòd omnis corruptionis, atque spiri- tualis putredinis culpæ, quamuis leuissimæ expers omninò, immunisque sic fuit, vt lignis setim incorruptibilibus constare merito dici possit. De Virginis verò virtutibus præclatis- simis c. 21. vberius differemus.

S. Anton. Quòd si ligna setim ad corpus etiam Deiparæ referre velimus; dicimus cum Galatino lib. 7. de arcanis c. 4. & 12. per ea ligna imputribilia significari sanctissimæ Virginis corpus non vidisse corruptionem; siquidem post mortem tertia die animæ iterum vnitum in caelum commigravit: quin etiam Suarez tom. 2. in 3. part. disput. 2. sect. 2. ex sententia omni- um, qui de B. Virgine scripserunt, affirmat, Deiparæ corpus fuisse in sua specie, & textu maximè perfectum: quia enim ex illo corpore Christi corpus formandum erat, ad Dei prouidentiam pertinuit accommodare medium fini, & materiam aptam præparare: Deinde debebat Christum, eiusque Genitricem non solum moribus, sed etiam corporis perfectio- ne, & affectibus esse inter se quàm simillimos; hæc enim similitudo, & ad conciliandum amorem, & ad maiorem perfectionem pertinet; quod S. Brigittæ reuelatum est lib. 1. cap. 50. & 51.

Galatin. Cap. 21. Quòd si ligna setim ad corpus etiam Deiparæ referre velimus; dicimus cum Galatino lib. 7. de arcanis c. 4. & 12. per ea ligna imputribilia significari sanctissimæ Virginis corpus non vidisse corruptionem; siquidem post mortem tertia die animæ iterum vnitum in caelum commigravit: quin etiam Suarez tom. 2. in 3. part. disput. 2. sect. 2. ex sententia omni- um, qui de B. Virgine scripserunt, affirmat, Deiparæ corpus fuisse in sua specie, & textu maximè perfectum: quia enim ex illo corpore Christi corpus formandum erat, ad Dei prouidentiam pertinuit accommodare medium fini, & materiam aptam præparare: Deinde debebat Christum, eiusque Genitricem non solum moribus, sed etiam corporis perfectio- ne, & affectibus esse inter se quàm simillimos; hæc enim similitudo, & ad conciliandum amorem, & ad maiorem perfectionem pertinet; quod S. Brigittæ reuelatum est lib. 1. cap. 50. & 51.

Galatin. Cap. 21. Quòd si ligna setim ad corpus etiam Deiparæ referre velimus; dicimus cum Galatino lib. 7. de arcanis c. 4. & 12. per ea ligna imputribilia significari sanctissimæ Virginis corpus non vidisse corruptionem; siquidem post mortem tertia die animæ iterum vnitum in caelum commigravit: quin etiam Suarez tom. 2. in 3. part. disput. 2. sect. 2. ex sententia omni- um, qui de B. Virgine scripserunt, affirmat, Deiparæ corpus fuisse in sua specie, & textu maximè perfectum: quia enim ex illo corpore Christi corpus formandum erat, ad Dei prouidentiam pertinuit accommodare medium fini, & materiam aptam præparare: Deinde debebat Christum, eiusque Genitricem non solum moribus, sed etiam corporis perfectio- ne, & affectibus esse inter se quàm simillimos; hæc enim similitudo, & ad conciliandum amorem, & ad maiorem perfectionem pertinet; quod S. Brigittæ reuelatum est lib. 1. cap. 50. & 51.

Suarez. Hinc multi, teste Suarez loco citato, colligunt Deiparam propter optimam corporis complexi- onem cum magna animi moderatione coniunctam nunquam in verum, ac proprium morbum incidisse: quare Sophronius in e- pistola synodica, quæ habetur in 8. Synodo act. 11. dicit: Virginis corpus ab omni contagione fuisse liberum, eiusque carnem immaculatam, & purissimam vocat. Et hoc ipsum confirmatur ex similitudine, quam habet cum Christo: etenim Christus non habuit

S. Brigittæ. Corpore Christi, 46 Ad rogabit quispiam, cum quadruplex

fit ex Philosophorum, ac Medicorum sententia humani corporis constitutio, quàm com- plexionem vocant, phlegmatica nimirum, cholericæ, melancholicæ, & sanguineæ, quod- nam ex his temperamentum Christi corpus

sanctissimum ex virginis sanguinibus Spiritus sancti opera formatum, sortitum sit, vt hinc Deiparæ etiam complexiorem, quæ ex diuina prouidentia Filio quàm simillima præparabatur, intelligamus. Ad quod respon- dendum videtur Christum Dominum sangui- næ complexiorem temperamento præditum fuisse; tum quòd hæc constitutio omnium optima est, cum calore, & humido abundet, quibus, teste Aristot. lib. de long. & breu. vitæ c. 3. & Galeno in Aphorism. commen. 13. vita potissimam continetur, ac fouetur: tum quòd plurimum sanguinis, quem pro nobis funde- ret, habere voluit: tum denique quòd hæc etiam ratione nos magis amauit, seq̃ue nobis magis amabilem reddidit, quæ duo huic complexioni peculiariter tribuuntur. Quare in Canticis cap. 5. sanguinæ complexio- nis color ei tribuitur, quo se sorori sponsæ castissimo amore, cuius ibi fit mentio, eum dili- genti, maximè amabilem exhibebat, sic enim legimus *Qualis est dilectus tuus ex dilecto* (hoc est dilectissimus) *o pulcherrima mulier! Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus*: Quòd licet mysticum puritatis, & charitatis colorem præcipuè significet, cor- poralem etiam speciosi præ filiis hominum spõsi constitutionem satis nobis indicat. Cuius rei figura præcessisse videtur iu Dauid, qui 1. Reg. 17. congressurus cum Goliath non abre-

Aristot. Galenus. t. Reg. 17. *Adolecens fuisse vi- sus, & pulcher aspectu, quo nobis ob oculos poneret Christum, cuius Sachana hoste læuissi- mo, eumque sua morte superandum ex amo- re, quo nos prolequebatur, cuius symbolum erat rubicundus ille color Dauid, processisse. Hinc multi, teste Suarez loco citato, colligunt Deiparam propter optimam corporis com- plexionem cum magna animi moderatione coniunctam nunquam in verum, ac proprium morbum incidisse: quare Sophronius in e- pistola synodica, quæ habetur in 8. Synodo act. 11. dicit: Virginis corpus ab omni con- tagione fuisse liberum, eiusque carnem im- maculatam, & purissimam vocat. Et hoc ip- sum confirmatur ex similitudine, quam habet cum Christo: etenim Christus non habuit*

Cant. 5. *Qualis est dilectus tuus ex dilecto* (hoc est dilectissimus) *o pulcherrima mulier! Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus*: Quòd licet mysticum puritatis, & charitatis colorem præcipuè significet, cor- poralem etiam speciosi præ filiis hominum spõsi constitutionem satis nobis indicat. Cuius rei figura præcessisse videtur iu Dauid, qui 1. Reg. 17. congressurus cum Goliath non abre-

t. Reg. 17. *Adolecens fuisse vi- sus, & pulcher aspectu, quo nobis ob oculos poneret Christum, cuius Sachana hoste læuissi- mo, eumque sua morte superandum ex amo- re, quo nos prolequebatur, cuius symbolum erat rubicundus ille color Dauid, processisse. Hinc multi, teste Suarez loco citato, colligunt Deiparam propter optimam corporis com- plexionem cum magna animi moderatione coniunctam nunquam in verum, ac proprium morbum incidisse: quare Sophronius in e- pistola synodica, quæ habetur in 8. Synodo act. 11. dicit: Virginis corpus ab omni con- tagione fuisse liberum, eiusque carnem im- maculatam, & purissimam vocat. Et hoc ip- sum confirmatur ex similitudine, quam habet cum Christo: etenim Christus non habuit*

Suarez. *Adolecens fuisse vi- sus, & pulcher aspectu, quo nobis ob oculos poneret Christum, cuius Sachana hoste læuissi- mo, eumque sua morte superandum ex amo- re, quo nos prolequebatur, cuius symbolum erat rubicundus ille color Dauid, processisse. Hinc multi, teste Suarez loco citato, colligunt Deiparam propter optimam corporis com- plexionem cum magna animi moderatione coniunctam nunquam in verum, ac proprium morbum incidisse: quare Sophronius in e- pistola synodica, quæ habetur in 8. Synodo act. 11. dicit: Virginis corpus ab omni con- tagione fuisse liberum, eiusque carnem im- maculatam, & purissimam vocat. Et hoc ip- sum confirmatur ex similitudine, quam habet cum Christo: etenim Christus non habuit*

Sophron. & Synodo *Adolecens fuisse vi- sus, & pulcher aspectu, quo nobis ob oculos poneret Christum, cuius Sachana hoste læuissi- mo, eumque sua morte superandum ex amo- re, quo nos prolequebatur, cuius symbolum erat rubicundus ille color Dauid, processisse. Hinc multi, teste Suarez loco citato, colligunt Deiparam propter optimam corporis com- plexionem cum magna animi moderatione coniunctam nunquam in verum, ac proprium morbum incidisse: quare Sophronius in e- pistola synodica, quæ habetur in 8. Synodo act. 11. dicit: Virginis corpus ab omni con- tagione fuisse liberum, eiusque carnem im- maculatam, & purissimam vocat. Et hoc ip- sum confirmatur ex similitudine, quam habet cum Christo: etenim Christus non habuit*

Sophron. & Synodo *Adolecens fuisse vi- sus, & pulcher aspectu, quo nobis ob oculos poneret Christum, cuius Sachana hoste læuissi- mo, eumque sua morte superandum ex amo- re, quo nos prolequebatur, cuius symbolum erat rubicundus ille color Dauid, processisse. Hinc multi, teste Suarez loco citato, colligunt Deiparam propter optimam corporis com- plexionem cum magna animi moderatione coniunctam nunquam in verum, ac proprium morbum incidisse: quare Sophronius in e- pistola synodica, quæ habetur in 8. Synodo act. 11. dicit: Virginis corpus ab omni con- tagione fuisse liberum, eiusque carnem im- maculatam, & purissimam vocat. Et hoc ip- sum confirmatur ex similitudine, quam habet cum Christo: etenim Christus non habuit*

Basilius.
Athanas.
S. Thom.
Caietan.

mo:bum, ex D. Basilio in regulis brevioribus interrogat. 177. & Athanasio lib. de Incarnatione Verbi, & S. Thoma 3. par. q. 14. art. 4. Idque egregie docet Caietanus tom. 2. opusc. c. 13. de spulmo B. Virginis. *Dissonum*, inquit, *ratiōi est B. Virginem agnitūdem aliquam p̄ssam esse quia similis debebat credi filio per omnia quantum fas est.* ita Caietanus. Idem habet, & Galatius lib. 7. cap. 10. quicquid dicat

Salatin.
Abusilens.

Abulensis quæst. 13. in cap. 12. Leuit. vbi absque fundamento contrarium ex parte sentit.

Virginis
charitas
par aurum
arca ex-
primitur
Cap. 9.
Cap. 21.
Missale
Remanum

47 Tertio, aurum mundissimum, quo Arca intus, & foris circumtecta erat, ardentem Virginis caritatem indicat, qua Deum intus & ximos foris prosequabatur, de qua cap. 9. & 21. vel etiam vitam intus contemplatiuam, & foris actiuam significat; in vtraque enim Deipara egregie enituit, de quo cap. 21. vt propterea in eius Assumptione euangeliū legatur, vbi Martha, & Maria Magdalena virtutū huius vitæ typus commemorantur, vel etiam sanctitas Deiparæ innuitur, quæ interiori, & exteriori cultu Deum venerabatur; de ipsa enim

Psal. 44.

Psal. 44. *Omnis gloria eius filia regis ab intus, extrâ verò proximos bono vitæ suæ odore, & exemplo edificabat, ideoque balsamum aromatizans dicitur, de quo cap. 21. vtrumque enim vero spiritali corde esse debet, vt sicut anima consistamus, & corpore, ita internas animi virtutes cum externis actionibus bonis iungere satagamus, quo solidus internæ sanctitatis fructus externis actibus admixtus hominem omni ex parte absolutum ostendat. Vel denique eximiam Deiparæ pulchritudinem, tum animæ, tum corporis nobis ob oculos ponit, de cuius pulchritudine aliquantò plenius mox agemus.*

Cap. 25.

Quarto, corona aurea in circuitu, quæ est Regiam insigne, ipsam, cum sit vera Dei genitrix, Sanctorum omnium, & Angelorum Reginam, ac totius mundi Dominam ostendit, quod supra in hoc capite demonstrauimus. 48 Quinto, Anni quatuor aurei cum vectibus duobus auro conuestitis significant Deiparæ promptitudinem, qua facili à Spiritu sancto mouebatur, maiorem certè quàm animalia illa Ezechiel. 1. quæ vbiicumque erat impetus spiritus, illuc gradiebantur: si enim ex Apostolo Roman. 8. *Quia spiritu Dei aguntur, ij sunt filij Dei:* quanto magis Virgo beatissima in cunctis suis actionibus maiorem Dei gloriæ semper spectabat, & Dei spiritu agebatur,

Aurea co-
rona sum-
mmum, Vir-
ginis im-
perium.
Aureis
annulis
Mariæ
prompti-
tudo affi-
milatione.
Ezech. 1.
Rom. 8.

quæ Dei erat singulariter filia, sponsa, ac Parens? nec incongruè dici potest per quatuor annulos, & duos vectes, & per aurum, quo vectes erant circumtecti, septem sancti Spiritus dona significari, quibus anima ex D. Thoma p. 12. quæst. 68. promptus ex impetu Spiritus sancti ad opera virtutum mouetur. Dubitari enim à nemine potest, quin his septem donis præ cunctis cumulatiuè persusa Deipara fuerit, ut non incongruè Bernardus, atque alij columnis illis septem, quas Sapientia excidit Prover. 9. cum edificauit sibi domum, septem dona Spiritus sancti significari existimant, quibus Deipara cum produceretur, prædita fuit.

Sexto, Propitiatorium aureum est ipsa Deipara, quæ mortalium omnium Patrona charitatis auro rutilans Deum contra hominum scelera iuste successum placare, ac propitium reddere neutiquam cessat. Quare Methodius oratione in hypapantem sic eam affatur. *Tu propitiatorium, per quod Deus humanam naturam indutus mortalibus apparuit.* S. Ephrem oratione de laudibus Virg. ipsam Propitiatorium uniuersæ terræ vocat. & Andreas Cretenensis oratio. 2. de dormit. eam commune Propitiatorium, & commune reconciliatorium appellat: ceterum de hoc fusc. cap. 16. ubi per eam Dei misericordiam in nos effundi ostendimus, compluresque eius rei typos afferemus. & c. 30. ubi eam Aduocatam, ac Mediatricem ad intercedendum Sanctorum testimonijis, multisque exemplis demonstrabimus.

Septimo, duo Cherubim ex auro productiles, qui erant in Arca, plenitudinem scientiæ, quam Cherubim nomen importat, in Deipara ostendunt. *Maria enim (inquit Bernardus serm. Signum magnum) iure Solo prohibetur amicta, quæ profundissimam diuinam Sapientiam, quam credi potest, penetravit abyssum, ut quantum sine personali unione creatura conditio patitur, luci illi inaccessibili videatur immersa.* hæc ille. Dionysius Carthusianus super illud Cant. 5. *Ego dormio, sed cor meum vigilat, sapientiam Deiparæ infusam vocat splendidissimam, & exuberantissimam.* Et S. Bernardus tom. 2. serm. 51. art. 1. cap. 2. *Tanta, inquit, sapientia clarissimè à Deo super infusa est Virgini, quod hæc septem perfectè intelligebat secundum quosdam. Primo, naturam creaturam rationalem. Tertio, naturam creaturam spiritualem. Quarto, naturam incremiam diuinalem. Quinto, omnia, quæ*

S. Thom.

Bernard.

Prover.

Propiti-

torium

aureum

Maria

S. Ephrem

And. Cre-

Cap. 16.

Cap. 30.

Cherubim

sciētia pl-

nitudinem

in Deipar-

ostendunt.

Bernard.

Apost. 12.

Dionys.

Carthus.

S. Bernar-

dinus.

Isa. 7.

Cap. Sing.

quæ

quæ erant fugienda, & spernenda. Sexto, omnia, qua erant sequenda, & amplectenda. Septimo, per quem modum, & ad quantum gradum omnia essent odiosa, vel diligenda. hæc S. Beatus dicitur.

Offic. Eccl. Neque hoc cuiquam mirum videri debet: si enim S. Ioannes Euangelista in ultima coena super pectus Domini recubens fluens Euangelij, ut in eius festo canit Ecclesia, de ipso sacro Dominici pectoris fonte potavit: quanto maiorem sapientiae copiam habuisse existimanda est Deipara, quæ novem mensibus Christum in utero gestavit, & totos triginta tres annos eius doctrina est imbuta; quemadmodum c. 9. dicemus: quocirca & Apostolorum, Euangelistarumque Magistra fuit, de quo cap. 19. Ad hæc cum Lyrano in morali expositione Exod. 25. dici potest duos Cherubim assistentiam Angelorum Beatæ Virgini famulantium significare: qua verò ratione Angeli omnes, & peculiariter septem illi præcipui, qui diuino throno assistunt, Deiparam venerentur, eique reuerenter obsequantur cap. 26. exponemus.

Cap. 9. Cap. 19. Lyranus. Denique Manna, virga Aaron, & tabula legis, quæ in Arca erant reposita Christum Dominum, qui in utero Virginis novem mensibus fuit, adumbrant, Christi enim Corpus, quo suavissimè vescimur, per Manna dulcissimum, eiusdem Anima, in qua teste Apostolo Coloss. 2. sunt omnes thesauri Sapientiae & scientiae absconditi per legem, Diuinitas verò per virgæ dominij symbolum aptè exprimitur. Vel etiam dici potest in tribus illis tria quoque præclarissima quibus Deipara prædita est, significari; in Manna enim Deiparæ misericordiam dulcissimam, qua materno affectu apud filium homines defendit, atque excusat, de qua nos cap. 26. commodè indicatur. In legis tabulis diuinæ legis seruandæ studium, atque amor, quo ipsa ad eò tenebatur, ut cum Dauid psalm. 30. dicere possit: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei, quod nonnullis exemplis cap. 37. ostendimus. In virga denique Regia potestas, ac dominium enitet, quo à filio cunctis est prælata creaturis; hæc etiam virga, Isai. 30. percussus pauebit Assur, hoc est eius potestate tartarei draconis caput conteretur, de quo cap. 24.

Cap. 26. Exod. 25. Per Manna, &c. Christus Dominus significatur. Coloss. 2. sunt omnes thesauri Sapientiae & scientiae absconditi per legem, Diuinitas verò per virgæ dominij symbolum aptè exprimitur. Vel etiam dici potest in tribus illis tria quoque præclarissima quibus Deipara prædita est, significari; in Manna enim Deiparæ misericordiam dulcissimam, qua materno affectu apud filium homines defendit, atque excusat, de qua nos cap. 26. commodè indicatur. In legis tabulis diuinæ legis seruandæ studium, atque amor, quo ipsa ad eò tenebatur, ut cum Dauid psalm. 30. dicere possit: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei, quod nonnullis exemplis cap. 37. ostendimus. In virga denique Regia potestas, ac dominium enitet, quo à filio cunctis est prælata creaturis; hæc etiam virga, Isai. 30. percussus pauebit Assur, hoc est eius potestate tartarei draconis caput conteretur, de quo cap. 24.

Cap. 16. psalm. 30. Cap. 37. Isa. 30. Cap. 24. Singula, quæ in Arca

ijs nonnullatantum recensimus.

Primò quidem de Arca 3. Regum 8. habemus illatam eam fuisse à Sacerdotibus in locum suum, in Salomonis templum, nimirum intra sancta sanctorum, quod Bonauentura in speculo B. Virginis eius Assumptiõni accommodat, qua Deipara super omnes Angelorum choros dignissimo loco à summo Sacerdote Christo Domino est collocata, cui consonat illud psalm. 131. Surgo Domine in requiem tuam, tu & Arca sanctificationis tua, per hanc autem Arcam sanctificationis à Christo in requiem æternam exceptam Deiparam intelligunt Chrysostomus, Andreas Cretensis, Hesychnius, Damascenus, Georgius Nicomediensis, Bonauentura, S. Bernardinus, & S. Antoninus locis supra citatis: ut propterea illud Apocalyp. 11. Et apertum est Templum Dei in Cælo, & visa est Arca testamenti eius in Templum eius, de Deipara rectè explicari possit, quemadmodum c. 20. dicemus.

Secundò ex propitiatorio Arca Deus responsa se daturum pollicitus est Moyfi Exod. 25. & 1. Regum 14. Saul consulere volens diuinum oraculum, Sacerdoti dicebat: Applicam Arcam Deitatis & Deus per Deiparam hominum Aduocatam nostras preces exaudit, ut capit 50. dicemus, & per eam suæ misericordiae responsa reddidit, de quo cap. 16.

Tertio in deserto filij Israél cum ad terram promissionis contenderent Numer. 9. Ad imperium Domini profecti erant, & figebant tabernaculum, & tentoria, & Num. 10. Profecti sunt de monte Domini viam trium dierum, Arca autem fœderis Domini præcedebat eos per dies tres prouidens castrorum locum: ita & nos ad Imperium Domini omnes nostras actiones componamus, Deiparam verò tanquam Arcam Dei inuocemus, ut sua intercessione nobis locum manendi prouideat, nosque in hoc anticipati ad Cælum itinere dirigat.

51. Quantò cum filij Israél transaturi essent Iordanem, ut ad terram promissionis peruenirent, Sacerdotibus, qui Arcam fœderis portabant, Iordanem ingressis, diuisæ sunt squæ Iordanis, & populus per arenam alueum transiit: eodem modo aquæ tribulationum huius mundi Deiparæ patrocinio ita diuiduntur, & extenuantur, vt inoffenso pede diuino auxilio sulti per eas transire valeamus.

conseruata B. Virg. 46. commodantur. 3. Reg. 8. Bonauent

Psalm. 131

Chrysost. Cretensis Hesychnius Damasc. Georg. Nicom. Bonauent. S. Bernardinus.

S. Antonin. Apoc. 11. Cap. 30. Exod. 25. 1. Reg. 14. Cap. 50. Cap. 16.

Numer. 9. & bernaculum, & tentoria, & Num. 10. Profecti sunt de monte Domini viam trium dierum, Arca autem fœderis Domini præcedebat eos per dies tres prouidens castrorum locum: ita & nos ad Imperium Domini omnes nostras actiones componamus, Deiparam verò tanquam Arcam Dei inuocemus, ut sua intercessione nobis locum manendi prouideat, nosque in hoc anticipati ad Cælum itinere dirigat.

Exod. 14.

dicebat Moyses: Surge Domine, & dispensur inimici tui, & fugiant qui oderunt te, à facie tua: cum autem deponeretur aiebat: Revertare Domine ad multitudinem exercitus Israel: Quæ **S. Bernard** verba explicat S. Bernardinus Senensis tomo 3. serm. 11. art. 1. c. 2. de Deipara, quam vult in Arca Moysi præmonstratam. *Hic enim, inquit, verbis Num. 10. mysticè innuitur, quod quando elevata fuit Virgo gloriosa ad cælestia regna, Demons potentia imminuta est, & dissipata: unde pro illa dici potest illud Ecclesiastici: Superborum, & sublimium colla propria virtute calcas. hæc S. Bernardinus, cui addere possumus verba illa Moysis, cum deponeretur Arca, ostendere Dei misericordiam ad nos cum hac mythica Arca reueriti.*

Iosue 6. Damasc. Sexto, muri Ierichuntini Ios. 6. Arca Domini circumlata clangentibus tubis corruerit, quod Damascenus orat. 2. de dor. his verbis de Deipara exponit: *lubilemus in Arca Domini Dei toto animo, & muri cadent Ierichuntini, contrariarum, inquit, potestatum infesta munitiones.*

2. Reg. 5. Septimo, Arca Dei à Philistæis capta 1. Reg. 5. Idolom Dagon euerit, ei que caput ac manus præcidit. Azotios, reliquosque populi Dei hostes percussit, & multis plagis affecit, quod mysticè fit cum per Deiparam demonis caput, viresque atteruntur, vt eos, qui Deiparæ pietatè exercent, ab hostibus seruet incolumes, quod multis exemplis c. 20. planum fiet.

Cap. 20. Octauo, percussio Ozæ super temeritate, qua extendit manum ad Arcam Dei, vt teneret eam 2. Reg. 6. nobis satis indicat quanta cum reuerentia Deiparam tractare debeamus, ad quod spectat Damascenus carmine de Annunc. cum Deiparam appellat: *Virgam Dei Arcam, quam profanorum manus non tangit.*

6. Reg. 6. Nonò 1. Reg. 6. de vicijs Bethsamitibus, ed quod vidissent Arcam Domini, percussit Dominus de populo septuaginta viros, & quinquaginta milia plebis, vt intelligamus quamlibet in Matrem Dei irreuerentiam, tametsi alijs videatur levis, non futuram in multam, quod compluribus exemplis in tractatu de Miraculis aperte ostendimus.

DEIPARÆ EXIMIA TVM CORPORA, sicut anima pulchritudo.

Quæ de Deiparæ præstantia exposuimus symbola, ea sunt, vt ipsius, & corporis, & anime pulchritudinem satis nobis indicare videatur; quare operæ pretium duxi in præ-

sentia de vtraque Virginis forma, aliqua in medium afferere: & quamquam pulchritudo, formaque corporis exterior bonum est caducum, de qua quidam sic cecinit.

Forma bonum fragile est, quantumq; accedis ad annos
Fit minor, & spatio carpitur ipsa sua.

Quæ etiam ex B. Etio lib. 3. de Confolat. profs. 8. triduanæ febris igaiculo potest dissolui; eaque de causa à Nazianzeno orat. 31. Tempus ac morbi ludibrium appellatur; Dei tamen donum est, quod ex August. lib. 15. de Ciuit. Dei c. 22. Quamuis sit temporale, carnale, & infimum bonum, propterea tamen illud Deus largitur etiam malis, ne magnum bonum videatur bonis, quo fit, vt eiu. modi Dei quale quale donum in Deipara quoque extitisse Patrum complures constanter affirmant. & rationum monumenta persuaideant, quod ex iis, quæ dicemus planum fiet.

Et vt inde ducatur initium, vnde pulchritudinis ratio petitur, ea ex Alberto apud S. Antonin. 4. par. tit. 15. c. 11. in debita corporis quantitate, & qualitate, in eleganti membrorum dispositione, & proportione, & in coloris venustate sita est: quibus omnibus cum Deipara, vt dicemus, prædita egregiè fuerit, conlequens etiam est, eam præstanti corporis forma, & insigni pulchritudine ornatam pariter fuisse. Iam huius rei Patrum testimonia afferamus. Nazianzenus in Tragedia, Christus patiens, sic cecinit ex persona Nuntii:

Eheu, pudicas inter, & pulcherrimas, Atq; venerandas prima, Virgo eadem, & parvam Maria.

Et rursum ex persona Chori.

O Virgo, forma quæ nitore cæteras Præis, pusilla nobilis, quæ basulans Infantem in utero (vt tu refers) tuo Deum, Thesaurum eodem basulasti maximum.

S. Ephrem oratione de Deipara eam Virgine pulcherrimam vocat, quæ cæli manna gestat. Epiphanius oratione de Laudibus Virgin. ad eam sermonem dirigit his verbis: *Quæ solo Deo excepto cunctis superior existis, Formosior es ipsi Cherubim, & Seraphim, & omni exercitu Angelico. Andreas Cretensis oratione de dormit. Deiparam sic alloquitur: Eximia pulchritudo, à Deo sculpta statua, rectè descripta, Vni Archetypi Image. Georgius Nicom. orat. de oblatione Deiparam sic affatur: O pulcherrima pulchritudo omnium pulcherrimum; O Dei geni-*

Pulchritudo de donum Dei.
 Ouid.
 Betius.
 Nazian.
 Augustin.
 S. Anton.
 S. Anton.
 Nazian.
 Ephrem.
 Epiphanius.
 Virginitas.
 Andreas.
 Cretensis.
 Georgius.
 Nicom.
 O Dei geni-